

Sygn. akt RC 661/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Białymstoku IV Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący SSR Elżbieta Dorota Cylwik

Protokolant Ewelina Wirchanowicz

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2015 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa P. S.

przeciwko A. S.

o ustanowienie przez sąd rozdzielnosci majątkowej

I. Powództwo oddala.

II. Zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

III. Opłatę sądową w wysokości 200 złotych uznaje za uiszczoną przez powoda.

Sygn. akt IV RC 661/14

UZASADNIENIE

Powód P. S. w pozwie wniesionym w dniu 2 października 2014 roku, żądał ustanowienia od dnia 1 października 2014 roku rozdzielnosci majątkowej z żoną A. S., wniósł także o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego żądania podniósł, że z pozwaną pozostaje w związku małżeńskim, jednak ich wzajemne relacje nie układają się prawidłowo. Strony pozostają w faktycznej separacji od 2013 roku. Pomiędzy małżonkami toczy się postępowanie rozwodowe, strony nie są w stanie porozumieć się w kwestiach finansowych i nie mają możliwości współdziałania w zarządzie majątkiem wspólnym, co stwarza realne zagrożenie interesów majątkowych powoda. Małżonkowie żyją w rozłączeniu i prowadzą odrębne gospodarstwa domowe. Nie ma więc uzasadnionych powodów dla istnienia wspólności majątkowej, zaś brak porozumienia z małżonką utrudnia powodowi prowadzenie działalności gospodarczej (k. 2-4).

Pozwana A. S. wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania. Zaprzeczyła aby strony nie porozumiewały się w przedmiocie zarządu wspólnym majątkiem. Strony wspólnie zaciągnęły kredyt hipoteczny, pozwana również wyraziła zgodę na zaciągnięcie przez powoda kredytu na cele prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Powód podobne zobowiązania zaciągał również bez aprobaty pozwanej. Pozwana nie kwestionowała, iż strony pozostają w faktycznej separacji, jednak w jej ocenie nie jest to wystarczająca przesłanka ustanowienia rozdzielnosci majątkowej. Pozwana nie podejmowała pracy zarobkowej, pozostawała na wyłącznym utrzymaniu powoda. Jak również podkreśliła, powód opuścił rodzinę i jest wyłącznie winny zaistniałej

separacji. Ustanowienie rozdzielnosci majątkowej stanowić będzie naruszenie dobra rodziny, której koszt utrzymania dotychczas ponosił powód (k. 13-15).

Sąd ustalił, co następuje:

P. S. i A. S. zawarli związek małżeński w dniu 19 kwietnia 1997 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego w S. (odpis skrócony aktu małżeństwa, k. 22). Z tego związku mają troje dzieci – S. S. (1) urodzonego w dniu (...), J. S. urodzoną w dniu (...) oraz S. S. (2) urodzonego w dniu (...).

W trakcie trwania małżeństwa strony nie zawierały małżeńskich umów majątkowych. Do ich majątku wspólnego należy nieruchomości przy ul. (...) w B., na zakup której małżonkowie zaciągnęli kredyt hipoteczny, którego miesięczne raty w wysokość około 1.000 zł miesięcznie spłaca powód. Do majątku wspólnego należy również nieruchomości przy ul. (...) w B. oraz kilkunastoletni samochód osobowy będący w posiadaniu pozwanej. Powód za zgodą żony zaciągnął kredyt na bieżącą działalność gospodarczą w kwocie 210.000 zł oraz bez jej zgody w kwocie 150.000 zł (k. 60-92, 94-99).

Między stronami z powództwa powoda prowadzone było postępowanie rozwodowe (k. 49-51). Małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 27 marca 2015 roku w sprawie o sygn. akt I C 1078/14.

P. S. ma 38 lat, z zawodu jest mechanikiem. Prowadzi działalność gospodarczą w branży budowlanej osiągając miesięczny dochód ok. 8.000 zł (k. 159). Ze wspólnego domu wyprowadził się w marcu 2014 roku. Obecnie jest związany z nową partnerką, mieszkają razem. Z tego związku ma kilkumiesięcznego syna. Spłaca kredyty zaciągnięte na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej. Zadłużenie kredytu udzielonego przez (...) na dzień 20 listopada 2014 roku wynosi 199.243,06 zł (zaświadczenie, k. 23). Spłaca również kredyt hipoteczny zaciągnięty na zakup mieszkania stanowiącego współwłasność małżonków. Jak podał, od chwili wyprowadzki z domu nie ma wstępu do mieszkania jak też na teren działki przy ul. (...) w B.. Z wartościowego majątku posiadał kolekcję monet, jak wskazał, o szacunkowej wartości ok. 40.000 – 50.000 zł oraz pierścionek jego matki. Wymienione rzeczy zostały pozostawione we wspólnym mieszkaniu. Powód nie wie gdzie się one aktualnie znajdują. Wszelkie koszty utrzymania mieszkania ponosił powód. Łącznie na utrzymanie rodziny tytułem alimentów zasądzonych w wyroku rozwodowym przekazuje miesięcznie 4.500 zł.

A. S. ma 37 lat, W trakcie małżeństwa z powodem nie podejmowała pracy zarobkowej, zajmowała się gospodarstwem domowym i opieką nad dziećmi. Posiada samochód A. z 1999 roku stanowiący majątek wspólny, wraz z dziećmi mieszka również we wspólnym mieszkaniu małżonków. Utrzymuje się wyłącznie ze środków przesyłanych przez powoda. Przyznała, że zabrała powodowi klucz od wspólnego mieszkania, zaś pierścionek i kolekcja monet zostały przeniesione w inne miejsce. Rzeczy osobiste powoda pozostawione we wspólnym mieszkaniu wyniosła do piwnicy. Korzysta z oddzielnego rachunku bankowego, na którym ma zadłużenie w kwocie ok. 2.000 zł. Opłaca rachunki za mieszkanie oraz czynsz, aktualnie nie ma zadłużenia z tego tytułu.

Powyzszy stan faktyczny Sąd ustali w oparciu wymienione wyżej dokumenty, niekwestionowane zeznania stron (znacz. 00:03:27, k. 176-176v, znacz. 00:12:01, k. 176v) oraz zeznań świadków U. B. (k. 32-33), I. S. (znacz. 00:03:42, k. 41-41v) i M. T. (znacz. 00:23:48, 41v-42v).

Sąd zważył co następuje:

Artykuł 52 § 1 i 2 krio stanowi, że z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać zniesienia przez sąd wspólności majątkowej zarówno ustawowej, jak i umownej, a wspólność majątkowa ustaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją znosi. W wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielnosc majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu. Zniesienie wspólności majątkowej z datą wsteczną jest możliwe o tyle tylko, o ile w tej dacie istniały już ważne powody zniesienia wspólności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2004 r. III CK 126/03, el. LEX nr 108480, M. Prawn. 2004/13/582).

Zmiana ustroju majątkowego małżeńskiego orzeczeniem sądu i to tylko w kierunku ustanowienia rozdzielnosci majątkowej może nastąpić więc zupełnie wyjątkowo. Pojęcie ważnych powodów nie zostało zdefiniowane w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, istnienie ważnego powodu wymaga rozważenia całokształtu okoliczności konkretnej sprawy. Punktem wyjścia dla rozumienia ważnych powodów jest cel jakiego służy ustrój wspólności ustawowej. Wspólność ta bowiem ma na celu wzmocnienie rodziny i zapewnieniu jej ustabilizowanej bazy materialnej. Przez ważne powody, dające podstawę do ustanowienia przez Sąd rozdzielnosci majątkowej, zwykle się rozumieć wytworzenie się takiej sytuacji, która w konkretnych okolicznościach faktycznych powoduje, że dalsze trwanie wspólności majątkowej między małżonkami pociąga za sobą naruszenie lub poważne zagrożenie interesu majątkowego jednego z małżonków i z reguły także dobra rodziny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2003 roku, IV CKN 1710/00, el. LEX nr 78281). Przykładem może być trwonienie majątku, uchylanie się od pomnażania majątku wspólnego lub też zatrzymanie całego majątku dla siebie i niedopuszczanie współmałżonka do korzystania z niego, alkoholizm, uporczywy brak przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny. Ważny powód w rozumieniu art. 52 krio może stanowić też separacja faktyczna małżonków, jeżeli uniemożliwia lub znacznie utrudnia im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym przez co zagraża interesom jednego z małżonków i sytuacji materialnej rodziny.

W sprawie o roszczenie określone w art. 52 krio decydujące znaczenie mają zatem kwestie czysto majątkowe i możliwość porozumienia małżonków w sprawach związanych z zarządkiem ich majątkiem.

Zadaniem Sądu w niniejszej sprawie było zatem ustalenie, czy w rozpoznawanym stanie faktycznym zaistniały ważne powody do ustanowienia rozdzielnosci majątkowej w żądanej przez powoda dacie.

P. S. wnosząc powództwo o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej jako główny powód żądania podał brak porozumienia małżonków w kwestiach majątkowych od 2013 roku. Początkowo małżeństwo układało się poprawnie. Jednak między małżonkami zaczęło dochodzić do licznych kłótni. Ujawniły się różnice charakterów, niemożność osiągnięcia kompromisu. Powód ostatecznie wyprowadził się ze wspólnego mieszkania w marcu 2014 roku. Strony pozostają w faktycznej separacji, pożycie między małżonkami uległo zupełnemu rozkładowi. Powód podnosił, iż brak porozumienia z pozwaną uniemożliwia mu zaciąganie zobowiązań kredytowych na cele prowadzonej działalności gospodarczej. Jest zmuszony zwracać się do żony o wyrażenie zgody na uzyskanie kredytu, mimo iż pozwana nie zna sytuacji finansowej jego przedsiębiorstwa, nie jest to przedmiotem wspólnego zarządkiem majątkiem.

A. S. nie przeczyła, że pozostaje z powodem w faktycznej separacji. Jednak jak podniosła, rodzina była dotychczas utrzymywana wyłącznie przez powoda. Pozwana nie podejmowała dotąd zatrudnienia, nie ma większego doświadczenia zawodowego, trudno będzie jej uzyskać pracę zarobkową. Przyczyną rozstania stron był związek powoda z nową partnerką, z którą aktualnie mieszka i ma dziecko. Ustanowienie rozdzielnosci majątkowej nastąpi z pokrzywdzeniem całej rodziny. Pozwana nie będzie miała bowiem dostatecznych środków na utrzymanie siebie i małoletnich dzieci. Natomiast żądanie powoda podyktowane jest wyłącznie odroczeniem spłaty kredytu zaciągniętego wspólnie przez małżonków. Podkreśliła, iż w żaden sposób nie utrudnia działalności gospodarczej powoda, bowiem bez jej zgody powód uzyskał kredyt w wysokości niewiele mniejszej od kredytu zaciągniętego wspólnie.

Zeznający w charakterze świadków U. B. (k. 32-33), I. S. (znac. 00:03:42, k. 41-41v) i M. T. (znac. 00:23:48, 41v-42v) jako osoby najbliższe stron, w przeważającym stopniu potwierdziły ich stanowiska. Siostra powoda U. B. oraz jego matka I. S. wskazywały na istniejącą między stronami separację i brak porozumienia w sprawach majątkowych. Zeznawały, iż powód przez to ma ograniczone możliwości zarządzania przedsiębiorstwem, bowiem w kwestiach finansowych jest uzależniony od zgody żony. Matka pozwanej M. T. podała natomiast, iż rozdzielnosc majątkowa pozbawi rodzinę środków utrzymania. Córka nigdy nie pracowała, bowiem uzgodniła z mężem, że będzie zajmować się dziećmi. Strony od chwili wyprowadzenia się zięcia nie utrzymują ze sobą kontaktu. Pozwana nie utrudnia jednak powodowi zaciągania kredytów na cele działalności zarobkowej.

Oceniając cały materiał dowodowy, zdaniem Sądu w sprawie nie zaistniał wyjątkowy wypadek, aby uwzględnić zgłoszone powództwo i ustanowić rozdzielnosc majątkową z datą 1 października 2014 roku.

W sprawie bezspornym było, że pożycie małżonków uległo zupełnemu i trwałemu rozkładowi o czym świadczy orzeczone między stronami rozwód wyrokiem w sprawie I C 1078/14. Małżonkowie od marca 2014 roku mieszkają oddzielnie, kontaktują się ze sobą okazjonalnie. Nie ulega wątpliwości, iż strony nie prowadzą wspólnego zarządu swoim majątkiem, co mogłoby świadczyć o braku podstaw utrzymywania wspólności majątkowej. Jednak należy podzielić stanowisko strony pozwanej, iż sama okoliczność faktycznej separacji stron nie jest wystarczającą przesłanką ustanowienia rozdzielnosci majątkowej. Argument, że powód ma ograniczone możliwości prowadzenia działalności zarobkowej stanowił jedną z przyczyn, ale nie wyłączną, przemawiającą za uwzględnieniem żądania. W okolicznościach sprawy należało zbadać czy orzeczenie rozdzielnosci majątkowej będzie zgodne nie tyle z partykularnym interesem strony, co z dobrem rodziny.

W ocenie Sądu odseparowanie się od siebie małżonków, w żaden sposób nie zagrażało ich interesom majątkowym, bowiem mimo, iż istniejący konflikt doprowadził w rezultacie do rozwodu, nie daje to jeszcze podstaw do stwierdzenia, że istniejąca między stronami sytuacja uniemożliwiała dalsze trwanie wspólności majątkowej pociągającej za sobą naruszenie lub poważne zagrożenie uzasadnionego interesu jednego z małżonków. Sam fakt separacji faktycznej małżonków może się okazać niewystarczający do przyjęcia, że zachodzą ważne przyczyny zniesienia wspólności (tak wyrok Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2000 r., II CKN 385/99, niepubl.). Powód nie dowiódł, aby w jakikolwiek sposób fakt wyprowadzenia się ze wspólnego mieszkania uniemożliwiał zarząd majątkiem wspólnym, a tylko taka postać separacji faktycznej może być ważną przyczyną do ustanowienia rozdzielnosci majątkowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1997 r., III CKN 51/97, OSNC z 1997, nr12, poz. 194, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2000 r. II CKN 1070/98, el. LEX nr 50872).

Niekwestionowanym było, iż pozwana wyraziła zgodę na zaciągnięcie jednego z kredytów na potrzeby działalności powoda, zaś bezspornym jest również, iż powód nie potrzebuje współdziałania żony w uzyskaniu kolejnych tego typu kredytów. Wszakże kredyt w wysokości 150.000 zł powód otrzymał bez wiedzy i zgody pozwanej. Nie ma więc zagrożenia, że jednostronną decyzją pozwana udaremni decyzje inwestycyjne powoda. Natomiast podkreślenia wymaga, iż co wynika z materiału dowodowego sprawy, zachowanie powoda przyczyniło się do zerwania faktycznego pożycia i więzi między małżonkami. On to bowiem podjął decyzję o pozostawieniu rodziny i zamieszkaniu z partnerką z którą jeszcze przed tym faktem podjął plany wspólnego związku. Wprawdzie jak wynika z opinii biegłych sporządzonej na potrzeby postępowania przed Sądem Okręgowym w Białymstoku w sprawie o rozwód sygn. akt I C 1078/14, małżeństwo od dłuższego czasu wykazywało zaburzone więzi uczuciowe typowe dla relacji małżeńskich, co spowodowane było głównie oddzielnym zamieszkaniem stron przez znaczny okres małżeństwa, to jednak zaangażowanie się powoda w nowy związek i narodziny dziecka z tego związku ostatecznie doprowadziło do rozpadu więzi między małżonkami, utratą zaufania pozwanej do męża (k. 159-172). Nie budzi wątpliwości, iż pozwana była osobą słabszą ekonomicznie w małżeństwie, utrzymanie jej oraz małoletnich dzieci zależy wyłącznie od środków przekazywanych przez powoda. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że celem unormowania o którym mowa w art. 52 krio jest zapewnienie ochrony interesów małżonka słabszego ekonomicznie przed dowolnym uchylaniem ustroju wspólności majątkowej, który najpełniej realizuje zasadę równych praw obojga małżonków w dziedzinie stosunków majątkowych, stanowiących materialną podstawę funkcjonowania rodziny (tak w wyroku Sądu Najwyższego z 20 maja 1976 r., III CRN 373/75, OSN 1977, nr 2, poz. 31; podobnie w przywołanym już wyżej wyroku Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2003 r., IV CKN 1710/00, el. LEX nr 78281). W innym orzeczeniu Sąd Najwyższy podkreślił, iż stan faktycznej separacji małżonków może stanowić ważny powód zniesienia wspólności majątkowej, jeżeli jest wynikiem trwałego rozkładu pożycia, jednak zniesienie wspólności nie może pozostawać w sprzeczności z dobrem rodziny (uchwała z 28 maja 1973 r., III CZP 26/73, OSN 1974, nr 4, poz. 65).

Podzielając powyższe stanowisko, należy wskazać, iż ustanowienie rozdzielnosci majątkowej w niniejszej sprawie w istocie pozbawiłoby rodzinę środków utrzymania. Powód podnosił wprawdzie, iż jest zobowiązany do łożenia alimentów na małoletnie dzieci. Jednak możliwości zarobkowe pozwanej są w znacznej części ograniczone. Przez czas cały trwania małżeństwa była zdana wyłącznie na wsparcie materialne powoda, poświęcając się w zamian opieką i wychowaniem dzieci. Wskutek ustanowienia rozdzielnosci majątkowej rodzina utraciłaby zabezpieczenie finansowe, które do tej pory zapewniał jej majątek wspólny stron.

Z uwagi na powyższe brak jest w ocenie Sądu przesłanek uzasadniających żądanie ustanowienia rozdzielnosci z dniem 1 października 2014 roku. Stąd na mocy art. 52 krio powództwo oddalono.

Zgodnie z art. 98 kpc, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. O kosztach zastępstwa procesowego rozstrzygnięto na mocy § 7 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2002 r., nr 163 poz. 1348 ze zm.).